

Är ABL anpassad till Gasellföretagens styrelse- och ledningsarbete?

LG Axelsson

Kandidatuppsats i handelsrätt

HARK11

HT 2016

Handledare

Krister Moberg

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Innehåll

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syfte och frågeställning.....	1
1.3	Metod och material	2
1.4	Avgränsning	4
1.5	Disposition.....	4
2	Några introducerande avsnitt.....	5
2.1	Definition av Gasellföretag	5
2.2	Bolagsorganens roll i beslutsprocessen.....	5
2.2.1	Inledning.....	5
2.2.2	Bolagsstämman	6
2.2.3	Styrelsen	7
2.2.4	VD	8
2.3	Styrelsens och VDs uppgifter enligt ABL	8
2.3.1	Styrelsens uppgifter enligt ABL	8
2.3.2	VD:s uppgifter enligt ABL	10
3	Styrelse- och ledningsarbete enligt ABL med avseende på minimikrav och flexibilitet	11
3.1	Arbetsordning	11
3.2	Några centrala delar för styrelsen och ledningsfunktionen	12
3.2.1	Styrelsens sammansättning.....	12
3.2.2	Antal styrelsemöten.....	13
3.3	Information till styrelsen	14
3.3.1	Inledning.....	14
3.4	Styrelsen och ledningens beslutsfunktion.....	17
3.4.1	Allmänt.....	17
3.4.2	Bolaget har VD.....	18
3.4.3	Bolaget har ingen VD	20
3.4.4	Styrelsens ordförande.....	21
3.4.5	Protokoll	22
4	Redovisning av empiri.....	25
4.1	Fallföretag 1, Bilhandlarna.....	25

4.1.1	Bakgrund och ledning	25
4.1.2	Intervjuobjekt	25
4.2	Fallföretag 2, Godisföretaget.....	25
4.2.1	Bakgrund och ledning	25
4.2.2	Intervjuobjekt	26
4.3	Fallföretag 3, Ekomatsföretaget	26
4.3.1	Bakgrund och ledning	26
4.3.2	Intervjuobjekt	26
4.4	Fallföretag 4, IT-konsultföretaget	26
4.4.1	Bakgrund och ledning	26
4.4.2	Intervjuobjekt	27
4.5	Frågor	27
4.5.1	Arbetsordning	27
4.5.2	Styrelsens sammansättning.....	27
4.5.3	Information	27
4.5.4	Styrelse- och ledningsarbete	28
4.5.5	Dokumentation	29
5	Analys.....	30
5.1	Inledning	30
5.2	Arbetsordning	30
5.3	Styrelsens sammansättning	30
5.4	Antal styrelsemöten	31
5.5	Information	32
5.6	Beslutfattande roller och dokumentation.....	33
6	Slutsatser	35

Förkortningar

ABL Aktiebolagslagen (2005:551)

Prop. Proposition

SFS Svensk författningssamling

SOU Statens offentliga utredningar

VD Verkställande direktör

Sammanfattning

Denna uppsats behandlar frågan om huruvida aktiebolagslagen är anpassad till de snabbväxande s k Gasellföretagen, framförallt utifrån lagens minimikrav och flexibilitet.

Syftet med uppsatsen är att genom en empirisk studie dra slutsatser kring huruvida besluten i dessa företag fattas av rätt bolagsorgan och på rätt sätt samt om de dokumenteras korrekt.

Inledningsvis behandlas definitionen av Gasellföretag. Därefter behandlas bolagsorganens roll i beslutsprocessen. Därefter följer en genomgång av styrelse- och ledningsarbete enligt ABL med avseende på minimikrav och flexibilitet. Detta följs av en redogörelse för mina empiriska studier. Härfter analyseras det empiriska materialet i förhållande till genomgången av styrelse- och ledningsarbetet enligt ABL. Avslutningsvis presenterar jag kortfattat slutsatserna av min analys.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Nya arbetstillfällen är en viktig drivkraft för ekonomisk tillväxt. Traditionell industripolitik fokuserar på att skapa goda förutsättningar för stora etablerade företag trots att en stor del av arbetstillfällena skapas i näringslivets mellanskikt framförallt i de så kallade Gasellföretagen.

Begreppet Gaseller är skapat av den amerikanske forskaren David Birch. Redan på 1980-talet visade han att det är de små snabbväxande företagen som skapar de flesta nya jobben, till skillnad från ekonomins elefanter som alltid måste effektivisera och ofta minskar sysselsättningen. Men kriterierna för att bli utsedd till Gasellföretag är hårda.¹ För att ett företag ska bli klassat som Gasell krävs att företaget kontinuerligt ökat omsättningen under en fyraårsperiod och att det under samma tidsram lyckats fördubbla sin omsättning (se mer nedan under avsnitt 2.2).

År 2000 började den svenska dagstidningen Dagens Industri (DI) uppmärksamma och belöna de, mätt i procentuell tillväxt, mest framgångsrika svenska Gasellföretagen, något som blivit en årlig företeelse. De svenska Gasellföretagen har enligt DI bidragit med 215 000 arbetstillfällen under de 16 år sedan man började utse dem², detta trots att Gasellerna motsvarar mindre än 0,5 procent av Sveriges alla aktiebolag. Med sitt årliga utnämmande bidrar DI till att skapa förståelse för små och medelstora tillväxtföretag. Det fokus Gasellernas får genererar även intressanta frågeställningar kring nyckelkomponenterna i deras starka tillväxt, till exempel huruvida denna är knuten till företagets styrelse- och ledningsarbete.

1.2 Syfte och frågeställning

Min egen erfarenhet, från att ha varit aktiv i att ”driva upp” tre Gasellföretag de senaste tio åren, talar för att ledningsarbetet i snabbväxande företag karakteriseras av snabba beslut. VD och ledning fattar ofta beslut, ibland tillsammans med styrelsens ordförande som egentligen borde fattas av styrelsen men som inte hinner tas på ett

¹ DI, <http://www.di.se/gasell/undersidor/gasellfakta/det-har-ar-di-gasell/>

² DI, <http://www.di.se/gasell/artiklar/2014/11/7/2015-ars-gasellforetagare-har-skatat-15-000-nya-jobb/>

styrelsemöte. Kravet på snabba beslut tycks även bidra till att erforderlig information inte når styrelsen i så god tid att de hinner läsa in sig och vara delaktiga i besluten. Jag har också kunnat konstatera att dokumentationen av beslut brister.

Mot ovan nämnda bakgrund anser jag, inte minst med tanke på den skadeståndsskyldighet som kan drabba bolagsföreträdare enligt ABL 29:1 om något går snett, det vara intressant att studera huruvida ABL är anpassad till Gasellföretagens styrelse- och ledningsarbete. Är det ABL som genom att ställa för höga krav omöjliggör för Gasellerna att följa lagen eller är det snarare kunskapen om ABL hos Gasellerna som brister?

Följande övergripande frågeställningar behandlas i uppsatsen:

1. Fattas besluten av rätt bolagsorgan och om inte – varför inte?
2. Fattas besluten på rätt sätt och om inte – varför inte?
3. Dokumenteras besluten på rätt sätt och om inte – varför inte?

Målsättningen är att denna uppsats ska vara första delen i en studie kring Gasellföretagens styrelse- och ledningsarbete.

1.3 Metod och material

Metod och material är uppsatsens utgångspunkt och vägen från problemformulering via materialet till ett påstående³. Valet av en passande metod är således viktigt eftersom det är det avgör huruvida arbetet är att betrakta som envetenskaplig studie eller inte.

Metodvalet i ett rättsvetenskapligt arbete sätter även stor vikt vid den juridiska argumentationen, vilket är av särskild betydelse inom rättsvetenskapen⁴.

Inom rättsvetenskapliga arbeten görs huvudsakligen tre olika metoder gällande så vitt avser den juridiska argumentationen. Först nämns med rättskälleläran som används för att analysera gällande rätt i vilken rättskällor man studerar står i ett hierarkiskt förhållande till varandra; lag, förarbeten, praxis och doktrin, där lagtexten är högst rankad. Den andra metoden, kallad juridisk metod, inkluderar rättskälleläran men

³ Sandgren s 35

⁴ Sandgren s 35

omfattar även mer än så. Den juridiska metoden används ofta då man vill tillämpa en rättsregel på ett faktiskt förhållande. Den tredje metoden som görs gällande är den rättsvetenskapliga metoden som till viss del omfattar såväl rättskällevetenskapen som den juridiska metoden i en vidare mening⁵. Denna metod inkluderar även andra metoder som exempelvis komparativ metod.

Eftersom uppsatsens syfte är av beskrivande och förklarande art passar en multipel fallstudie väl då en sådan genererar en djupare förståelse. Multipel fallstudie innebär att författaren väljer flera specifika fall som han eller hon vill granska i detalj⁶. Jag valde att intervjua företrädare för fyra fallföretag.

Jag har i denna uppsats valt att använda den rättsvetenskapliga metoden då jag inte bara använt rättskällorna utan, för att kunna analysera mitt empiriska material även kompletterat, den med en fallstudie vilket är en samhällsvetenskaplig metod. Metoden är vald för att den är anpassad till uppsatsens upplägg nämligen att studera om empirin överensstämmer med gällande rätt. Som primär källa under uppsatsen kommer jag att använda aktiebolagslagen. För att få en djupare inblick i lagens omfattning och innebörd kommer jag att studera förarbeten till nuvarande och äldre aktiebolagslag. Jag har även använt mig av och doktrin.

Då jag använder mig av en fallstudie för att besvara mitt syfte och mina forskningsfrågor har det empiriska urvalet grundats på mina kriterier och avgränsningar. Då jag själv är serieentreprenör och har många andra entreprenörer i mitt nätverk var det naturligt att kontakta några av dem som jag vet byggt upp och driver framgångsrika Gasellföretag. Av dessa valde jag ut fyra fallföretag med en bra blandning av branscher och olika typer av befattningshavare.

För att samla in empiri genomfördes intervjuer hos fallföretagen som utgör studiens primärdata⁷. Intervjuerna genomfördes med respektive företags verkställande direktör, ägare eller styrelseledamot. Anledningen till att jag intervjuade någon av dessa befattningshavare var på att jag ansåg dem ha god insikt i samt ansvar för företagets ledningsarbete.

⁵ Sandgren s 36f

⁶ Bryman s 82f

⁷ Halvorsen s 72

Det finns flera olika typer av intervjuer. Jag har valt att använda mig av semistrukturerade intervjuer⁸. Detta innebär att jag har utgått från en intervjuguide med frågor som legat till grund för varje intervju⁹. Detta resulterade i att intervjuerna präglades av flexibilitet och öppenhet då guiden enbart var en mall och jag gav intervjuobjekten möjligheten att tala fritt. Att jag använde en intervjuguide säkerställde dessutom att alla frågor och ämnen togs upp.

Intervjuobjekten var:

- **A**, ägare och styrelseledamot i Bilfirman.
- **J**, VD, ägare och styrelseledamot i Godisföretaget.
- **A**, VD, delägare och styrelseledamot i Ekomatföretaget.
- **F**, ägare, grundare och styrelseledamot i IT-konsultbolaget.

Inför respektive intervju skickade jag, via e-mail, ett underlag till intervjuobjekten så de kunde förbereda sig. I mailet förklarade jag mitt syfte och mina frågor för att ge dem en djupare inblick i vad jag ville diskutera. Eftersom intervjuobjekten kunnat läsa in sig på frågorna och bildat sig en uppfattning kring uppsatsen hade jag möjlighet att gå djupare in i frågeställningarna än vad kunnat vid en helt oförberedd intervju.

1.4 Avgränsning

Jag har valt att studera huruvida ABL är anpassad till snabbväxande företag, så kallade Gasellföretag, med avseende på lagens minimikrav och flexibilitet. Samtliga de studerade bolagen är privata.

1.5 Disposition

I uppsatsens andra kapitel behandlas definitionen av Gasellföretag, detta i syfte att kunna klargöra avgränsningen av de utvalda fallföretagen. Vidare innehåller det kapitlet ett introducerande avsnitt om styrelsen som ett av de fyra bolagsorganen samt ett avsnitt om styrelsens olika uppgifter. I det tredje kapitlet avhandlas därefter

⁸ Bryman s 206

⁹ Bryman s 419

styrelse- och ledningsarbete enligt ABL. I det fjärde kapitlet redovisas empirin i form av intervjuer med fyra olika fallföretag. I kapitel fem analyserar jag sedan det empiriska materialet mot bakgrund av genomgången av styrelse- och ledningsarbetet i ABL. Avslutningsvis presenterar jag i kapitel sex kortfattat slutsatserna av min analys.

2 Några introducerande avsnitt

2.1 Definition av Gasellföretag

DI:s definitions kriterier för Gasellföretag är följande¹⁰

- att företaget har fullgjort minst fyra hela verksamhetsår (det vill säga publicerat årsredovisningar för dessa) och att rörelseresultatet under dessa år är positivt,
- att företagens omsättning överstiger tio miljoner kronor,
- att företaget har minst tio anställda,
- att företaget har fördubblat sin omsättning under de senaste tre åren (vilket ska vara ett resultat av en kontinuerligt ökad omsättning), samt
- att företaget har "sunda finanser" och har vuxit på egen hand och alltså inte genom uppköp av andra företag.

DI:s definition har blivit allmänt vedertagen och används även av Svenskt Näringsliv¹¹.

2.2 Bolagsorganens roll i beslutsprocessen

2.2.1 Inledning

Ur ABL kan utläsas att ett aktieföretag har fyra bolagsorgan; bolagsstämman, styrelsen, VD och revisorn. De tre förstnämnda förhåller sig hierarkiskt till varandra i nyss nämnd ordning¹². I min uppsats kommer jag att fokusera på dessa tre, då det är de som ingår i bolagets beslutsprocess.

Det mönster för kompetensfördelningen vi finner i ABL utgår från att ovannämnda bolagsorganen var för sig har en kompetens som delvis är exklusiv, delvis

¹⁰ DI, <http://www.di.se/gasell/undersidor/gasellfakta/det-har-ar-di-gasell/>

¹¹ Se t.ex. Svenskt Näringsliv, https://www.svensktnaringsliv.se/migration_catalog/inbjudan-gasellforetag-2008-12-03_529339.html/binary/Inbjudan%20gasellf%C3%B6retag%202008-12-03

¹² Sandström s 180

överlappande. Ett underordnat organ i regel är skyldigt att respektera ett beslut ovanifrån (om beslutet är lagligt). Av detta framgår att ett underordnat organ, med vissa få undantag, är förhindrat att fullgöra de uppgifter som tillkommer ett överordnat¹³.

2.2.2 Bolagsstämman

Bolagsstämman är enligt ABL 7:1 aktiebolagets högsta beslutande organ och aktieägarnas möjlighet att utöva påverkan. Lagen utgår från att bolagsstämman ska genomföras som ett sammanträde där åtminstone aktieägare, styrelseledamöter och revisorer närvarar¹⁴.

Aktieägarna fattar besluten på bolagsstämman enligt de regler som finns i aktiebolagslagen och i bolagsordningen¹⁵.

Enligt ABL 7:10 måste ordinarie bolagsstämma, där styrelsen ska lägga fram årsredovisningen och revisionsberättelsen, hållas inom sex månader efter räkenskapsårets utgång. Denna ordinarie bolagsstämman kallas årsstämma. Det finns möjlighet att hålla ytterligare ordinarie bolagsstämmor. I sådana fall ska detta enligt ABL 8:12 föreskrivas i bolagsordningen. Mellan ordinarie bolagsstämmorna finns enligt ABL 7:13 vid behov även möjlighet att kalla till extra bolagsstämma.

Bolagsstämman ska besluta i viktiga frågor som gäller bolagets organisation och således i regel tillsätta respektive avsätta styrelse och revisorer¹⁶. Tillsättande och entledigande av VD och firmatecknare ankommer däremot på styrelsen. Stämman ska också besluta om fastställande av bolagets resultat- och balansräkningar och om hur eventuell vinst ska disponeras respektive förlust ska hanteras. Stämman är vidare ensam beslutande så vitt avser frågor om ändring av bolagsordningen samt upplösning av bolaget genom likvidation, fusion eller delning. Förvaltningen av bolagets angelägenheter tillhör primärt inte bolagsstämmans primära uppgifter utan bolagsledningens¹⁷. Bolagsstämman har exklusiv beslutanderätt i vissa frågor och därutöver möjlighet att lämna bindande instruktioner till styrelse och VD i

¹³ Sandström s 180

¹⁴ Stattin s 115

¹⁵ ABL 7:8 samt Andersson m.fl. 7:23

¹⁶ Andersson m.fl 7:29

¹⁷ Andersson m.fl 7:4

förvaltningsfrågor men inte i sådan omfattning att styrelsen förlorar sin ställning som ansvarig för handhavandet av förvaltningen¹⁸.

Bolagsstämman ska alltså besluta i de frågor som uttryckligen anges i ABL och får fatta beslut i nästan alla frågor som rör bolaget. Därutöver finns det vissa för aktieägarna så ingripande beslut att de måste fattas på bolagsstämma trots att ingen bestämmelse om detta återfinns i lagen den så kallade oskrivna bolagsstämmokompetensen. Gränserna för, och i viss utsträckning även existensen av, den oskrivna bolagsstämmokompetensen är omtvistade. Dock torde man kunna utgå från att bolagsstämman, även utan uttryckligt lagkrav, ska fatta beslut i vart fall i frågor där beslutets faktiska verkningar motsvarar de som uppkommer av beslut som enligt ABL måste fattas av bolagsstämman¹⁹.

2.2.3 Styrelsen

Styrelsen utses av bolagsstämman²⁰.

Enligt ABL 8:4 ansvarar styrelsen för bolagets organisation och förvaltning. Begreppet ”förvaltningen av bolagets angelägenheter” är mycket vittgående och omfattar i princip alla de uppgifter i bolaget där stämman inte är exklusiv beslutsfattare²¹. Den mycket vida beslutskompetens som lagen ger styrelsen begränsas, som redovisats ovan, i förhållande till bolagsstämman i första hand av de bestämmelser i ABL som ger stämman exklusiv beslutanderätt i vissa frågor.

Det är enligt ABL 8:4 styrelsen som ska se till att organisationen av bokföringen och medelsförvaltningen innefattar en betryggande kontroll. Styrelsen är vidare skyldig att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation. Styrelsen är, som framgår ovan, även skyldig att rätta sig efter särskilda föreskrifter som kan ha meddelats av bolagsstämman.

Styrelsen har rätt att delegera uppgifter till personer inom eller utom styrelsen men kan inte avsäga sig det yttersta ansvaret för de skyldigheter som följer av ABL 8:4.

¹⁸ Åhman s 720 och Andersson m.fl 7:4

¹⁹ Andersson m.fl. 7:5

²⁰ Andersson m.fl. 7:4

²¹ Andersson m.fl. 8:8

Vid en delegation är styrelsen enligt ABL 8:4 4 st skyldig att handla med omsorg och fortlöpande kontrollera om delegationen kan upprätthållas.

Enligt ABL 8:46 måste publika aktiebolag upprätta en skriftlig arbetsordning²². För privata aktiebolag är detta krav numera upphävt men för de privata bolag som så önskar kvarstår naturligtvis möjligheten. Det ligger i ledamöternas eget intresse att, om det finns en arbetsfördelning dem emellan, reglera detta i en skriftlig arbetsordning bland annat för att undvika oklarhet²³.

2.2.4 VD

Styrelsen kan i sin tur enligt ABL 8:27 välja en VD. Enligt ABL 8:29 ska VD sköta den löpande förvaltningen. Till den löpande förvaltningen hör alla åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet inte är av osedvanligt slag eller stor betydelse²⁴.

VD är, som sagt, ett i förhållande till styrelsen underordnat bolagsorgan²⁵. Styrelsen kan enligt ABL 8:29 ge VD anvisningar om hur löpande förvaltningsåtgärder ska handläggas eller beslutas. VD är skyldig att följa sådana anvisningar inom den ram som följer av aktiebolagslagen och bolagsordningen²⁶. Styrelsen kan också själv avgöra ärenden som ingår i den löpande förvaltningen, dock inte i så stor utsträckning att VD inte längre i realiteten fyller en ”VD-funktion”²⁷.

VD kan ingå i styrelsen. Oavsett om VD är styrelseledamot eller inte har han eller hon enligt ABL 8:19 rätt att vara adjungerad dvs närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden såvida inte styrelsen i ett särskilt fall bestämmer något annat

2.3 Styrelsens och VDs uppgifter enligt ABL

2.3.1 Styrelsens uppgifter enligt ABL

Styrelsens primära uppgift är enligt ABL 3:3 att maximera vinsten för bolagets aktieägare.

²² Se vidare i avsnitt 3.1 nedan

²³ Svernlöv s 19

²⁴ Andersson m.fl. 8:65

²⁵ Andersson m.fl. 8:66

²⁶ Svernlöv s55

²⁷ Andersson m.fl. 8:66 samt Dotevall s 184

Av ABL 8:4 kan utläsas tre uppgifter som styrelsen ska ägna särskild uppmärksamhet, nämligen organisation, förvaltning och tillsyn.

När det gäller frågan om organisation åligger det styrelsen att se till att bolaget har en sådan som är lämplig för den verksamhet som bedrivs och för att rörelsen ska kunna övervakas på ett tillfredsställande sätt²⁸. I detta innefattas att organisationen i sig ska inrymma rutiner och funktioner som är kvalitetssäkrande²⁹. Denna styrelsens planerande roll, som är en av styrelsens viktigaste uppgifter, innebär bland annat att styrelsen är skyldig att fortlöpande belysa bolagets större ”strategifrågor” och fatta de beslut som dessa frågor kräver³⁰. Det handlar om att få till stånd kloka handläggningsrutiner, riktlinjer för förvaltningen och placeringen av bolagets medel, ett gott urval av medarbetare och en fortlöpande kommunikation mellan medarbetarna³¹.

Mot bakgrund av ovanstående måste styrelsen således regelbundet se över bolagets organisation. Intensiteten i styrelsens arbete med organisationsfrågor påverkas givetvis av en mängd olika faktorer rörande bolagets verksamhet. Om bolagets ekonomi är ansträngd eller om verksamheten (eller del av denna) är särskilt riskfylld skärps givetvis kraven. Omvänt kan man självklart inte begära att styrelsen i ett bolag med omfattande verksamhet eller många anställda ska ha en tydlig bild av svagheter i organisationens mellannivå och nedåt.³²

Enligt ABL 8:4 2 st måste styrelsen vidare fortlöpande bedöma hur bolagets ekonomiska situation utvecklas. Detta innebär att strategiska investeringar ska beslutas av styrelsen. För att styrelsen ska kunna fullgöra denna tillsynsplikt är det nödvändigt att den håller sig underrättad om verksamhetens utveckling till exempel när det gäller omsättningens storlek, prisutveckling, bolagets likviditet etc.

Skyldigheten att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation åvilar styrelsen som helhet. Styrelsen kan i en eventuell arbetsordning i och för sig föreskriva en

²⁸ Andersson 8:7ff

²⁹ Prop. 1997/98:99 s 205

³⁰ Andersson m.fl. 8:8

³¹ Prop. 1997/98:99 s 205

³² Sandström s 221f

arbetsfördelning mellan ledamöterna, men för den slutliga bedömningen av bolagets ekonomiska situation svarar styrelsen oavsett detta som kollektiv.³³

Styrelsen sammanträder enbart vid ett fåtal tillfällen per år och vid dessa tillfällen ska långsiktiga mål formuleras och kvalitén i verksamheten säkras. Intern kontroll och strategisk planering blir därigenom styrelsens viktigaste uppgifter. Det gäller med andra ord såväl att följa upp vad ledningen gör som att långsiktigt forma bolagets utveckling. Styrelsens ansvar att kritiskt kontrollera bör därför vara en del av mötesrutinen. Det är således viktigt att utforma ett system som gör att styrelsen får god inblick i bolagets löpande affärer. Strategisk planering och kontroll från styrelsens sida förutsätter att det finns effektiva kanaler för intern och extern kommunikation.³⁴

2.3.2 VD:s uppgifter enligt ABL

Enligt ABL 8:29 är VDs övergripande uppgift att sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. I den löpande förvaltningen ingår, som jag nämnt tidigare, alla åtgärder som inte med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller stor betydelse³⁵. Vad som för övrigt ingår i den löpande förvaltningen återkommer jag till nedan i avsnitt 3.4.2.

Av ABL 8:29 3 st framgår att VD ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Till VD:s skyldigheter hör därutöver också att inför styrelsen bereda och föredra ärenden som ligger utanför den löpande förvaltningen³⁶. VD har vidare en allmän skyldighet att fortlöpande hålla styrelsen underrättad om bolagets förhållanden så att styrelsen kan agera när detta är nödvändigt³⁷.

³³ Andersson m.fl. 8:9

³⁴ Sandström s.222

³⁵ Dotevall s 183

³⁶ Prop. 1975:103 s 374

³⁷ Andersson m.fl. 8:67

3 Styrelse- och ledningsarbete enligt ABL med avseende på minimikrav och flexibilitet

3.1 Arbetsordning

Mellan åren 1999 och 2014 fanns krav på att styrelsen skulle upprätta en så kallad arbetsordning³⁸. Arbetsordningen skulle enligt den numera upphävda ABL 8:6 innehålla bestämmelser om styrelsens arbete, om styrelseledamöternas plikter i vissa särskilt viktiga avseenden samt om förekommande arbetsfördelning mellan styrelsens ledamöter. Vidare skulle arbetsordningen reglera sammaträdesfrekvensen liksom styrelsesuppleanternas närvaro och deltagande i styrelsearbetet. Arbetsordningen skulle fastställas för ett år i taget.

I Prop. 1997/98:99 föreslog regeringen att varje styrelse som hade mer än en ledamot årligen skulle fastställa en arbetsordning för sitt arbete. Förebilden för regeringens förslag var den danska aktieselskabsloven där det fanns en bestämmelse som ålade styrelsen i ett börsnoterat aktieselskab att upprätta en arbetsordning för sitt eget arbete. Regeringen ansåg att ett införande av motsvarande bestämmelse i den svenska aktiebolagslagen kunde bidra till att ”ge stadga åt styrelsearbetet och underlätta bedömningen av enskilda styrelseledamöters ansvar”³⁹

Upprättandet av arbetsordning ansågs av kommittén så viktigt att man övervägde straffsanktionering⁴⁰. Lagstiftaren valde dock att inte straffsanktionera med hänvisning av att det låg i styrelseledamöternas eget intresse att, om de har kommit överens om en arbetsfördelning, se till att denna formaliserades i en arbetsordning⁴¹. Redan i samband med införandet gjordes det gällande från vissa remissinstanser att kravet på arbetsordning inte skulle omfatta mindre bolag⁴². Någon föreslog att gränsen för skyldigheten att fastställa arbetsordning skulle gå mellan privata och publika aktiebolag medan andra föreslog att endast bolag med fler än två styrelseledamöter skulle omfattas av kravet på arbetsordning.

³⁸ Prop. 2013/14:86 s 56

³⁹ Prop. 1997/98:99 s 81

⁴⁰ Prop 1997/98:99 s 80

⁴¹ Prop 1997/98:99 s 83

⁴² Prop. 1997/98:99 s 81

Med hänvisning till att bestämmelserna om angivande av arbetsfördelning och sammanträdesfrekvens skulle sakna praktisk betydelse i bolag med endast en ledamot, slog lagstiftaren fast att kravet på arbetsordning endast skulle gälla för bolag med minst två ledamöter i styrelsen⁴³.

Efter en statlig utredning om förenklingar i aktiebolagslagen⁴⁴, där man bl.a. efter en beräkning från Tillväxtverket kunde konstatera att det årligen sammantaget kostade små bolag (max nio anställda) 255 miljoner kronor att ta fram och underhålla arbetsordning, slopades 1 augusti 2014 kravet på arbetsordning för privata aktiebolag⁴⁵⁴⁶. Utöver kostnaderna för framtagande och underhåll av arbetsordningen framhölls i förarbetena också, som skäl för avskaffandet, att arbetsordningen i små privata aktiebolag de ofta var kortfattad och ibland intetsägande. Vidare hade arbetsordningar inte tillmätts någon avgörande betydelse i utredningar om ekonomisk brottslighet eller i skadeståndssammanhang⁴⁷. Som nämnts ovan finns det givetvis inget hinder mot att styrelsen i ett sådant bolag ändå upprättar en arbetsordning.

3.2 Några centrala delar för styrelsen och ledningsfunktionen

3.2.1 Styrelsens sammansättning

Ett aktiebolag ska enligt ABL 8:1 ha en styrelse som består av minst en styrelseledamot. I publika bolag ska det finnas minst tre styrelseledamöter.

Består bolaget av mer än en ledamot ska enligt ABL 8:17 en av dessa utses till ordförande. Ordföranden har ett särskilt ansvar för att leda styrelsens arbete och se till att styrelsen fullgör sina uppgifter enligt ABL 8:4-5⁴⁸.

Styrelsen utses av bolagsstämman om det inte av bolagsordningen framgår att en eller flera ledamöter ska utses på ett annat sätt⁴⁹. Kravet på styrelse kan inte åsidosättas ens om samtliga aktieägare är överens om det⁵⁰.

⁴³ Prop. 1997/98:99 s 82

⁴⁴ SOU 2009:34

⁴⁵ Undantaget företag som står under Finansinspektionens tillsyn eller kontroll.

⁴⁶ Prop 2013/14:86 s 56

⁴⁷ Prop 2013/14:86 s 56

⁴⁸ Mer om ordförande nedan i avsnitt 3.5.4

⁴⁹ Andersson m.fl. 7:4 och prop. 1997/98:99 s 84

⁵⁰ Andersson m.fl. 8:3

Det lägsta och högsta antalet ledamöter ska enligt ABL 8:1 framgå av bolagsordningen.

Enligt ABL 8:3 får för styrelseledamöter utses suppleanter. Har styrelsen färre än tre ledamöter måste finnas minst en suppleant. Enligt ABL 8:3 som hänvisar till ABL 3:1 1 st ska antalet suppleanter eller lägsta och högsta antalet framgå av bolagsordningen.

Lagen uppställer inte några uttryckliga krav på att styrelseledamöter ska ha viss kompetens, jfr ABL 8:11. Det har nämligen ansetts omöjligt att precisera vilken grad av insikt och erfarenhet en styrelseledamot bör ha. Att välja en uppenbart inkompetent person till styrelseledamot är alltså i och för sig inte ogiltigt eller klanderbart. I styrelseuppdragets sysslomannalika karaktär ligger dock att en styrelseledamot såväl måste skaffa sig den kompetens etc. som uppdraget kräver som ägna det erforderliga tiden. Lider bolaget skada på grund av att en styrelseledamot inte har haft tillräcklig kompetens eller inte har ägnat uppdraget tillräcklig tid, kan skadeståndsansvar bli aktuellt.⁵¹

ABL innehåller inte heller några begränsningar när det gäller att till styrelseledamöter utse personer i bolagets ledning eller med starka ägarintressen.⁵²

3.2.2 Antal styrelsemöten

ABL reglerar inte hur många möten styrelsen måste hålla per år. Tidigare skulle arbetsordningen reglera hur ofta styrelsen ska sammanträda men denna bestämmelse (i ABL 8:6) är numera upphävd har styrelsen trots detta valt att upprätta en arbetsordning kan mötesfrekvensen anges i denna.

I ABL 8:18 sägs endast att sammanträde ska hållas när det behövs och att det är styrelsens ordförandes uppgift att tillse att så sker⁵³.

Hur ofta en styrelse bör sammanträda varierar i hög grad från bolag till bolag⁵⁴. I förarbetena till ABL konstateras att det ofta är naturligt att ett första sammanträde

⁵¹ Andersson m.fl. 8:31

⁵² Andersson m.fl. 8:31

⁵³ Andersson m.fl. 8:47

hålls efter den stämma där nya styrelseledamöter har utsetts och att det därefter hålls ordinarie styrelsesammanträden vid flera tillfällen per år. Vidare, menade man, bör det hållas styrelsesammanträde åtminstone inför framställning av förekommande kvartals-, tertial- och delårsrapporter och inför upprättandet av bolagets årsredovisning. Beroende på bolagets verksamhet och andra omständigheter kan det emellertid finnas skäl att utforma sammanträdesmönstret på annat sätt. Ordföranden har alltid möjlighet att kalla till ett extra styrelsesammanträde när det finns behov av detta.⁵⁵ Extra sammanträden kan hållas per telefon, videokonferens eller *per capsulam*, dvs. genom att ett förslag till beslut i form av ett protokoll cirkuleras och godkänns av styrelseledamöterna undertecknande. För att ett sådant beslut ska vara förenligt med reglerna om styrelsens beslutsföret ABL 8:21 2 st krävs att samtliga styrelseledamöter godkänner det.⁵⁶

För att styrelsen ska kunna utöva sin bestämmanderätt och tillsynsplikt i frågor av stor betydelse och/eller ovanligt slag är det naturligtvis av stor vikt att styrelsen sammanträder regelbundet, och inte allt för sällan. Där utöver är ordföranden skyldig att kalla till styrelsemöte om en ledamot eller den VD begär det.⁵⁷

3.3 Information till styrelsen

3.3.1 Inledning

Enligt ABL 8:4 2 st är styrelsen skyldig att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation. Detta förutsätter att styrelsen hela tiden håller sig underrättad om bolagets förhållanden. För detta ändamål måste det enligt ABL 8:5 i bolaget inrättas ett särskilt rapporteringssystem, dokumenterat i skriftliga instruktioner. Systemet ska kontinuerligt anpassas till varje enskild styrelses särskilda behov.⁵⁸

I större bolag torde det i allmänhet vara naturligt att rapporteringen utformas så att den ger styrelsen underlag för uppföljning av planer, budgetar etc. Rapporteringen

⁵⁴ Svernlöv s 33

⁵⁵ Prop. 1997/98:99 s 208

⁵⁶ Svernlöv s 34

⁵⁷ Svernlöv s 33

⁵⁸ Prop. 1997/98:99 s 81

måste därvid kunna förmedla en bild av finansieringsförhållanden, bolagets orderstock, likviditet och andra ekonomiska förhållanden.⁵⁹

Till rapporteringssystemet bör vara kopplat sådana styrelserutiner att styrelsen sammanträder i anslutning till att rapporterna lämnas så att de ta ställning till innehållet och besluta om de åtgärder som rapporterna kan föranleda.⁶⁰

Enligt ABL 8:21 2 st får styrelsen endast fatta beslut i ett ärende om samtliga ledamöter, så vitt möjligt, fått tillfälle att delta i ärendets behandling och fått tillfredställande underlag för att avgöra ärendet⁶¹. Det är således viktigt att utforma ett system som gör att styrelsen löpande får god inblick i bolagets affärer. Strategisk planering och kontroll från styrelsens sida förutsätter att det finns effektiva kanaler för intern och extern kommunikation.⁶²

Det är den som tillhandahåller materialet som är ansvarig för att beslutsunderlaget är tillfredställande⁶³. Kravet på tillfredställande underlag gäller både skriftligt material och muntlig föredragning. Beslutsunderlaget ska vara så informativt och lättförståeligt som möjligt. Allt som är väsentligt för ärendets behandling ska framgå av materialet men detta får å andra sidan inte vara så omfattande att det blir överskådligt⁶⁴.

Av ABL 8:21 kan vidare utläsas att samtliga styrelseledamöter ska ha lika bra beslutsunderlag inför beslutsfattandet. Den som ansvarar för besluts materialet är normalt sett VD som vanligtvis är den som bereder styrelsefrågorna. Det torde dock åligga styrelsens ordförande att tillse att ingen av styrelseledamöterna diskrimineras i informationshänseende. I vissa fall kan det emellertid krävas positiv särbehandling. Om någon eller några ledamöter inte kan förväntas tillgodogöra sig informationen lika väl som de övriga åligger det den som tillhandahåller informationen att

⁵⁹ Prop. 1997/98:99 s 81

⁶⁰ Prop. 1997/98:99 s 81

⁶¹ Andersson m.fl. 8:51 f

⁶² Sandström s 222

⁶³ Andersson m.fl. 8:52f

⁶⁴ Andersson m.fl. 8:52 a

underlätta för dessa till exempel genom att översätta en text eller förklara tekniska termer.⁶⁵

Enligt mina egna erfarenheter skriver VD inför styrelsemötena oftast en sammanfattning över vad som hänt sedan senaste styrelsemötet, en beskrivning av nuläget samt en prognos för eventuella behov som bolaget har framöver. Hur denna information ska se ut, dvs vad det är som ska rapporteras, när detta ska ske och i vilken form uppgifterna ska lämnas, ska anges av styrelsen och omfattas av den skriftliga instruktion som styrelsen enligt ABL 8:5 är skyldig att upprätta för att styrelsen ska kunna göra en korrekt bedömning av bolagets ekonomiska situation. Därutöver blir det många gånger VD:s uppgift och ansvar att bedöma vilket material som ska läggas fram för styrelsen⁶⁶.

Styrelsens ordförande bör om inte annat framgår av styrelsens arbetsordning fungera som en länk mellan styrelsen och företagsledningen. Det åligger således även styrelseordföranden att mellan styrelsemötena förse styrelseledamöterna med upplysningar rörande bolagets förhållanden, verksamhetens gång och viktiga händelser⁶⁷.

Trots vad som anförts ovan lämnar orden ”såvitt möjligt” i ABL 8:21 2 st dock ett utrymme för styrelsen att i brådskande fall fatta beslut trots att alla styrelseledamöter inte har hunnit involveras tillräckligt i ärendet. Går det inte att skjuta upp nödvändiga styrelsebeslut utan att bolaget drabbas av avsevärda olägenheter, får alltså sammanträdet genomföras, trots att en viss styrelseledamot inte har getts möjlighet att delta vid sammanträdet. Bestämmelsen om beslutförhet i paragrafens första stycke kan dock aldrig åsidosättas och det kan därför vara nödvändigt att ersätta den utevarande styrelseledamoten med en suppleant.

Bestämmelsen om tillfredställande beslutsunderlag är straffsanktionerad i ABL 30:1 1 st 3 p.

⁶⁵ Åhman s 762f

⁶⁶ Sandström s 223

⁶⁷ Skog s 184

3.4 Styrelsen och ledningens beslutsfunktion

3.4.1 Allmänt

ABL 8:4 utgår från att bolagsstämman överlämnar skötseln av bolagets angelägenheter till styrelsen och eventuell VD. Detta gäller dock inte beslutsrätten i samtliga ärenden, utan vissa beslut kan fortfarande endast fattas av bolagsstämman.⁶⁸

ABL ger en del direkta anvisningar om hur styrelsearbete ska bedrivas. Styrelsens beslutsrätt är inte knuten till den enskilde styrelseledamoten utan till själva bolagsorganet. Innebörden av detta är att styrelsen, om den har mer än en ledamot, fattar majoritetsbeslut⁶⁹.

Enligt ABL 8:4 ansvarar styrelsen för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Begreppet ”förvaltningen av bolagets angelägenheter” är mycket omfattande. Förvaltningen innefattar samtliga de uppgifter i bolaget där stämman inte har exklusiv beslutanderätt. Här ingår således såväl långsiktiga beslut om bolagets framtida inriktning, åtgärder för löpande drift och förvaltning, åtgärder för planering och organisation som nödvändig bokföring, redovisning och medelsförvaltning⁷⁰.

Styrelsen har inte enbart en förvaltningsrätt utan även en *skyldighet* att agera för att bolagets vinstsyfte i enlighet med lag och bolagsordning uppfylls. Kompetensfördelningen i ABL anger med andra ord inte enbart en beslutssfär för styrelsen utan också en plikt att svara för bolagets förvaltning. Kombinationen av å ena sidan befogenhet/beslutsrätt och å andra sidan skyldighet att agera för bolagets bästa karakteriserar styrelsens funktion i ABL. En praktisk följd är att skadestånds- och straffansvar inte bara kan göras gällande inte bara mot en ledamot som aktivt åsidosätter bolagets intressen, utan även mot den som är passiv och inte gör något alls eller inte agerar tillräckligt.⁷¹

⁶⁸ Andersson m.fl. 8:8

⁶⁹ Sandström s 220

⁷⁰ Andersson m.fl. 8:8

⁷¹ Sandström s 218

3.4.2 Bolaget har VD

Enligt ABL 8:29 är VD:s övergripande uppgift är att sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Av paragrafens tredje stycke framgår att VD ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

I den löpande förvaltningen ingår alla åtgärder som inte med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller stor betydelse⁷². Verksamhetens art och företagets storlek avgör således till viss del vilka ärenden som kan anses ingå i den löpande förvaltningen⁷³. Ett ärende kan falla utanför den löpande förvaltningen dels genom att det är ovanligt i bolagets verksamhet dels att det i och för sig är vanligt i bolagets verksamhet men av stor betydelse, som t.ex. en affärstransaktion som är förenad med stora risker⁷⁴.

Till VDs kompetensområde hör även verkställandet av beslut som fattats av styrelsen⁷⁵. Frågor om försäljning av företag eller verksamhetsområden faller däremot normalt utanför den löpande förvaltningen⁷⁶. Det samma gäller frågor om kollektivavtal, ingång av borgensförpliktelser för annans gäld, inledande av rättegång eller skiljeförfarande⁷⁷. Förhållandet i det enskilda fallet spelar dock i de flesta fall stor roll. Vad som kan anses vara en osedvanlig åtgärd i ett litet tjänsteföretag kan vara normal förvaltningsåtgärd i ett stort fastighetsbolag och därmed falla inom VDs ansvarsområde⁷⁸.

Styrelsen kan alltid inskränka VD:s ansvarsområde genom att lämna direktiv och anvisningar för den löpande förvaltningen⁷⁹. Styrelsen har alltid möjlighet att ge VD bindande anvisningar om hur löpande förvaltningsåtgärder ska handläggas eller beslutas⁸⁰. VD är skyldig att rätta sig efter styrelsens instruktioner⁸¹.

⁷² Dotevall s 183

⁷³ Andersson m.fl. 8:65

⁷⁴ Dotevall s.183

⁷⁵ Andersson m.fl. 8:65

⁷⁶ Åhman s 574

⁷⁷ Andersson m.fl. 8:65

⁷⁸ Andersson m.fl. 8:66

⁷⁹ Åhman s 570

⁸⁰ Andersson m.fl. 8:12

⁸¹ Svernlöv s 59

Instruktionerna utgör ett led i styrelsens skyldighet att se till att bolaget har en ändamålsenlig organisation samt en tydlig arbets- och ansvarsfördelning styrelsen och VD emellan. Instruktionerna kan däremot inte leda till att styrelsen helt fransäger sig ansvaret för någon av de uppgifter som ABL åvilar den.⁸²

Utöver det som sägs i ABL 8:5 angående insamling och rapportering av uppgifter för att styrelsen ska kunna bedöma bolagets ekonomiska situation finns det numera inget krav på att instruktioner till VD ska vara skriftliga⁸³.

Styrelsen kan också välja att själv avgöra ärenden som ingår i den löpande förvaltningen. Om styrelsen går in och beslutar i ett visst ärende upphör alltså VD:s befogenhet att sköta ärendet. Det skulle dock strida mot grundtankarna bakom ABL om styrelsen skulle göra så väsentliga ingrepp i VD:s rätt att sköta den löpande förvaltningen att denne i realiteten inte längre kunde anses ha ställning som VD⁸⁴.

Med stöd av ABL 8:4 kan styrelsen alltid bemyndiga VD att vidta förvaltningsåtgärder som ligger utanför ramen för den löpande förvaltningen⁸⁵.

Till exempel skulle styrelsen när det gäller en mycket stor affär kunna ge VD i uppdrag att förhandla för bolagets räkning och inom vissa gränser avgöra pris och andra villkor⁸⁶. Däremot kan styrelsen aldrig delegera ansvaret för frågor som enligt lag hör till styrelsens ansvarsområde⁸⁷.

Vid extraordinära situationer får VD t.o.m. enligt ABL 8:29 2 st utan styrelsens bemyndigande vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet. I sådana fall ska VD, enligt samma paragraf, snarast möjligt underrätta styrelsen.

⁸² Svernlöv s 53

⁸³ Krav fanns tidigare i ABL 8:7 men togs bort 2014, se prop. 2013/14:86

⁸⁴ Prop. 1997/98:99 s 92

⁸⁵ Prop. 1997/98:99 s 79

⁸⁶ Nial s 122

⁸⁷ Prop. 2004/05:85 s 617

Till styrelsens ansvar för förvaltningen av bolagets angelägenheter hör alltid att utöva tillsyn över att VD fullgör sina uppgifter. Om VD inte gör det, är styrelsen skyldig att ingripa⁸⁸.

3.4.3 Bolaget har ingen VD

Om bolaget inte har en VD som sköter den löpande förvaltningen kan styrelsen enligt ABL 8:4 4 st istället delegera sådana frågor till en eller flera styrelseledamöter eller till andra.

Man skiljer på horisontell och vertikal delegation. Med horisontell delegation avses överflyttning av beslutsbefogenheter till ett mindre antal ledamöter inom styrelsen som exempel på detta kan nämnas att en arbetande styrelse ordförande utses eller att en ledamot med särskilda kvalifikationer ges i uppdrag att speciellt ansvara för ett område inom vilka han har specialkunskaper medan vertikal delegation innebär att underordnade organ, sysslomän eller anställda ges rätt att avgöra vissa styrelsefrågor⁸⁹. Blandformer förekommer också till exempel om styrelsens ordförande och VD gemensamt ges rätt att handha vissa frågor inom styrelsens förvaltningsområde⁹⁰.

Vid en horisontell delegation upphör inte övriga ledamöters ansvar för åtgärden utan det omvandlas till ett ansvar för att kontrollera att de uppgifter som delegerats bort blir utförda på ett korrekt sätt⁹¹.

Lagtexten reglerar inte i vilken utsträckning styrelsen med giltig verkan kan delegera sina uppgifter till annan. Om delegation kan ske måste enligt förarbetena avgöras i varje enskilt fall utifrån uppgiftens karaktär och betydelse. Vissa uppgifter som åligger styrelsen, t.ex. utseende av VD, särskilda firmatecknare eller att fortlöpande göra ekonomiska bedömningar av bolagets situation är inte möjliga att delegera. Dock kan styrelsen uppdra åt annan att inhämta de uppgifter som krävs för att göra den ekonomiska bedömningen. Att lagen föreskriver att styrelsen ska svara för eller utföra en viss uppgift innebär inte att delegation inte kan ske. Styrelsen kan till

⁸⁸ Andersson m.fl. 8:12

⁸⁹ Åhman s 639

⁹⁰ Åhman s 638

⁹¹ Åhman s 639

exempel fullgöra sitt ansvar för förandet av aktieboken genom att delegera handhavandet av denna till en särskild befattningshavare och sedan fortlöpande kontrollera dennes arbete⁹².

Lagen reglerar inte heller förutsättningarna för att delegation ska komma till stånd. Avsaknaden av uttryckliga regler tyder på att styrelsen kan fatta beslut om horisontell delegation med iakttagande av normal beslutsprocedur dvs i enlighet med de krav på beslutsförhet och majoritet som finns i ABL 8:21-22⁹³. Det kan dock enligt förekomma viktigare slag av beslut som inte bör få delegeras annat än om samtliga ledamöter i styrelsen samtycker⁹⁴.

Om uppgifter delegeras ska styrelsen, enligt ABL 8:4 4st, handla med omsorg och fortlöpande kontrollera om delegationen kan upprätthållas.

Styrelsen måste alltså försäkra sig om att den styrelseledamot en uppgift delegeras till är lämplig för uppgiften och måste kontinuerligt förvissa sig om att han fullgör uppgiften på ett tillfredställande sätt⁹⁵. Syftet med bestämmelsen var inte att begränsa styrelsens möjlighet att begränsa vissa av sina uppgifter till andra utan snarare att styrelsen inte genom delegation kan fransäga sig det yttersta ansvaret för bolagets förvaltning och organisation eller skyldigheten att sörja för en betryggande kontroll av bolagets bokföring, medelsförvaltning och ekonomiska förhållanden. Med andra ord behåller styrelsen alltid ett visst ansvar även när den delegerar en uppgift till annan. Ansvar aktualiseras dock i första hand om styrelsen har brustit i sin omsorg när den överlämnat en viss uppgift till annan eller om den försummat att fortlöpande kontrollera att uppgiften sköts⁹⁶.

3.4.4 Styrelsens ordförande

I alla styrelser som består av mer än en ledamot ska det enligt ABL 8:17 1 st finnas en styrelseordförande. Ordförande väljs av styrelsen enligt ABL 8:17 2 st med enkel majoritet såvida inte annat föreskrivs i bolagsordningen eller beslutas av bolagsstämman.

⁹² Prop. 2004/05:85 s 618

⁹³ Åhman s 639f och prop. 2004/05:85 s 618

⁹⁴ Andersson m.fl. 8:15f

⁹⁵ Andersson m.fl. 8:16

⁹⁶ Prop. 2004/05:85 s 617f

Styrelseordförandens uppgifter framgår bl.a. av ABL 8:17 enligt vilken ordföranden ska leda och bevaka att styrelsen fullgör de uppgifter som anges i ABL 8:4-5 och som jag redogjort för ovan. Ordförande har således ett ansvar för bolagets organisation och verksamhet som går längre än det som ålagts övriga styrelseledamöter som ju endast i princip, i sin egenskap av kollegialt organ, endast kan fatta beslut å bolagets vägnar i beslutför sammansättning⁹⁷.

Enligt ABL 8:18 ska ordföranden se till att sammanträden hålls när det behövs, samt när en ledamot eller VD begär det. Vidare ska ordföranden tillse att ärenden som bör behandlas av styrelsen bereds på ett tillfredsställande sätt och sedan föreläggs styrelsen för behandling⁹⁸.

Lagen ger inte styrelseordföranden någon rätt att på egen hand fatta besluta i bolagets angelägenheter. Sådana beslut kan styrelseordföranden endast fatta tillsammans med den övriga styrelsen. Inte heller ger lagen styrelseordförande rätt att på egen hand ingå rättshandlingar för bolagets räkning. Behörighet att ingå rättshandlingar förutsätter att ordföranden enligt ABL 8:37 har utsetts till särskild firmatecknare eller fått fullmakt att företräda bolaget. Lika lite som övriga styrelseledamöter, får ordförande heller ge några order till VD eller på annat sätt lägga sig i den operativa ledningen. Detta kan endast en beslutför styrelse göra⁹⁹.

Styrelseordförande bör fungera som en länk mellan styrelsen och företagsledningen. Vidare har ordföranden ett ansvar att se till att styrelsens ledamöter även mellan sammanträdena får upplysningar angående bolagets förhållanden, verksamhetens utveckling. Slutligen får denne anses ha ett särskilt ansvar för styrelsens beslut verkställs på ett lämpligt sätt¹⁰⁰.

3.4.5 Protokoll

Enligt ABL 8:24 ska det vid styrelsens sammanträden föras protokoll. I protokollet ska de beslut som styrelsen fattat antecknas. Protokollet ska undertecknas av den som

⁹⁷ Prop. 1997/98:99 s 88

⁹⁸ Prop. 1997/98:99 s 88

⁹⁹ Prop. 1997/98:99 s 88

¹⁰⁰ Skog s 184

har varit protokollförare. Det ska justeras av ordföranden, om denne inte har fört protokollet. Om styrelsen har flera ledamöter, ska det justeras även av en ledamot som utses av styrelsen. Styrelseledamöterna och VD har rätt att få en avvikande mening antecknad till protokollet.

Styrelseprotokoll behöver inte avspegla diskussionen vid sammanträdena utan det räcker att man antecknar de beslut som fattas och de eventuella avvikande meningar som en närvarande styrelseledamot eller VD begär att få antecknade. Att sådana avvikande meningar dokumenteras kan ha stor betydelse om det senare riktas skadeståndsanspråk mot styrelseledamöterna för fattade beslut. Det kan också vara lämpligt att i protokollet anteckna vilket underlag som har legat till grund för styrelsens beslut.¹⁰¹

Som framgår ovan ska protokollet undertecknas av den som har varit protokollförare. Om styrelsen består av endast en person och denne själv har fört protokollet, behöver av naturligtvis inte någon justering ske. Finns det flera ledamöter i styrelsen, ska protokollet däremot alltid justeras. Har ordföranden fört protokollet, ska protokollet justeras av någon annan av styrelseledamöterna. Har någon annan än ordföranden fört protokollet, ska det justeras av ordföranden tillsammans med ytterligare en styrelseledamot. Med termen ”ordföranden” avses här i första hand styrelsens ordförande, men om denne inte har varit närvarande får protokollet justeras av den som faktiskt varit ordförande vid sammanträdet.¹⁰²

Styrelseprotokollen ska föras i nummerföljd och förvaras på betryggande sätt. Protokoll kan till exempel föras i bundna böcker, eller som lösblad i låsbara pärmar. Numera är det också möjligt att föra och bevara protokoll i elektronisk form.¹⁰³Förs protokollet i elektronisk form får det enligt ABL 1:13 undertecknas med avancerad elektronisk signatur¹⁰⁴.

¹⁰¹ Andersson m.fl. 8:59

¹⁰² Andersson m.fl. 8:60

¹⁰³ Andersson m.fl. 8:62

¹⁰⁴ Svernlöv s 47

Lagen anger inte hur länge protokollen ska bevaras. Sannolikt måste de i vart fall bevaras så länge de kan ha någon form av aktualitet, vilket i det enskilda fallet skulle kunna vara mer än de tio år som gäller för bevarande av räkenskapsmaterial.¹⁰⁵

¹⁰⁵ Andersson m.fl. 8:62

4 Redovisning av empiri

4.1 Fallföretag 1, Bilhandlarna

4.1.1 Bakgrund och ledning

Företaget startades 1996 på familjens gård med köp och sälj av enstaka bilar. Succesivt har verksamheten växt till att 2015 omsätta över 200 Mkr. Företaget säljer allt från slitstarka nyttofordon till spännande sportbilar. Man har förutom bilförsäljning en fullutrustad bilverkstad som ordnar service, reparationer och modifieringar på alla bilmodeller.

Företaget leds av bröderna A och J med deras pappa L som styrelseordförande och "senior advisor". Det finns ingen formell VD utan A och J delar på ledningsfunktionerna; inköp, sälj, personal etc. Bolaget har en styrelse som består av fyra familjemedlemmar. Pappa är ordförande, mamma är ekonomichef och A och J utgör båda ledningen. Alla i styrelsen tecknar firma var för sig. Bolaget har 19 anställda och inga ägare utanför familjen.

4.1.2 Intervjuobjekt

Broder A som är delägare och styrelseledamot. A ansvarar för försäljning och personal i driften.

4.2 Fallföretag 2, Godisföretaget

4.2.1 Bakgrund och ledning

Lösviktsgodis var från början en produkt som vanligtvis bara återfanns bakom disk i kiosker. Innan Livsmedelsverket år 1985 rekommenderade Hälsovårdsnämnden att tillåta självplock fanns det lösgodis vi är vana vid idag inte i dagligvaruhandeln. I samband med att lösgodiset gjorde sitt intåg i de större butikerna och blev mer lättåtkomligt för kunderna ökade volymerna och priserna sjönk. Idag är Sverige världens största konsument av lösgodis och det finns inget annat land som kan mäta sig med vår expertis och kreativitet när det gäller lösgodis.

Godisföretaget har förutom Gasellutmärkelsen fått ytterligare priser de senaste åren såväl regionala som nationella. Företaget omsätter i dag, 2016-06, 180 Mkr i det svenska bolaget. Det leds av J som är VD och ägare samt hans syster som är

ekonomiansvarig. Syskonens pappa finns i bakgrunden som ”senior advisor”. Bolagets styrelse består av tre familjemedlemmar och en extern suppleant. Firman tecknas av styrelsen och var för sig av styrelseledamoten och en av styrelsesuppleanterna. Bolaget har huvudkontor i Malmö och har där 20 anställda. Bolaget har inga ägare utanför familjen.

4.2.2 Intervjuobjekt

J som är VD och ensam ägare

4.3 Fallföretag 3, Ekomatsföretaget

4.3.1 Bakgrund och ledning

Företaget startade 1983, med visionen att kunna erbjuda svenska folket rena och hälsosamma livsmedel och förändra deras matvanor i en positiv riktning. Idag, 30 år senare, strävar de fortfarande mot denna dröm och är stolta över att kunna erbjuda ett av marknadens bredaste sortiment inom ekologi och hälsa. Under sitt eget varumärke X, som alltid är ekologiskt, finns idag ca 200 produkter. Förutom X, erbjuder bolaget produkter från ett 50-tal andra varumärken. Bolaget omsätter idag 407 Mkr (2015) och har cirka 40 anställda.

Bolaget ägs sedan ett halvår tillbaka av ett börsnoterat bolag. 2013 hade de ursprungliga ägarna sålt en stor andel av bolaget till ett PE-bolag.

Styrelsen består av två ledamöter, VD och koncernchefen i ägarbolaget. Därutöver är en representant för ägarbolaget suppleant.

4.3.2 Intervjuobjekt

A som från början är externt rekryterad VD och då fick möjlighet att bli delägare.

4.4 Fallföretag 4, IT-konsultföretaget

4.4.1 Bakgrund och ledning

Bolaget startades 2006 av två före detta kollegor som en personlig utmaning. Verksamheten byggs på ett starkt ledarskap med affärsförståelse för att kunna växa med lönsamhet. Bolaget hyr dels ut konsulter som sitter ute hos sina uppdragsgivare

dels bedriver man utvecklingsprojekt ”inhouse”. Företaget är minst av de fyra fallföretagen men extra intressant då de hela tiden arbetat väldigt strukturerat med sin organisation och sitt ledningsarbete. De rekryterade tidigt en extern ordförande och för två år sedan rekryterade de även en extern VD.

4.4.2 Intervjuobjekt

F som är en av grundarna, styrelseledamot och numera ensam ägare

4.5 Frågor

4.5.1 Arbetsordning

Samtliga bolag använder fortfarande en skriftlig arbetsordning som revideras årligen för styrelsearbete. De tre företagen som har VD har alla skriftlig VD-instruktion som också revideras årligen.

4.5.2 Styrelsens sammansättning

Bilhandlarna och Godisföretaget har styrelser som enbart består av ägarna och familjemedlemmar. Styrelsens sammansättning i Godisföretagets svenska bolag består av ägarens familj med en extern ledamot som de har en lång relation till. I bolaget i Australien består styrelsen av delägarna som finns på plats. I Kina respektive USA består styrelserna av ledamöter som valts ut av investerare.

De övriga två fallföretagen har externa styrelseledamöter som rekryterats för att komplettera den övriga styrelsen avseende kompetens, nätverk och erfarenhet.

IT - konsultföretaget bedriver ett mycket strukturerat styrelse- och ledningsarbete och rekryterade en extern styrelseordförande tidigt i bolagets utveckling. Den första ordföranden rekryterades på grund av branscherfarenhet och för att han hade ett omfattande nätverk. Den andra och nuvarande rekryterades mer på meriter av att vara en rutinerad ordförande. Ägarna ”turades om” att vara VD men i januari 2015 rekryterades styrelsen extern VD.

4.5.3 Information

Bilhandlarna och Godisföretaget upplever att deras styrelseledamöter är så nära verksamheten att de löpande håller sig a jour med de flesta viktiga frågor. Därför är inte beslutsunderlag inför styrelsemötena så viktiga. Däremot i de två övriga bolagen

som båda har externa ledamöter ställs stora krav på underlagen inför mötena att de både är tillräckligt omfattande och sänds ut i god tid.

4.5.4 Styrelse- och ledningsarbete

Bilhandlarna bedriver inget egentligt formellt styrelsearbete. Alla beslut fattas på ”måndagsmöten”. Antalet extra möten och deras periodicitet avgörs av eventuella problem i verksamheten till exempel om man ska göra större investeringar eller större om-/tillbyggnader. Vardagliga drifts- och ledningsfrågor löses på ”måndagsmöte”.

I Godisföretagets svenska verksamhet har man inte heller något aktivt formellt styrelsearbete utan all information och samtliga beslut tas löpande på ”måndagsmöten”. Däremot bedriver de i de utländska bolagen ett aktivt formellt styrelsearbete framförallt i Kina, Australien och USA där det finns andra delägare och externa finansiärer. I bolagen i Kina och USA är det en av investerarna som är styrelsens ordförande. I bolaget i USA finns dessutom en externt rekryterad VD.

Ekomatsföretaget och IT-konsultbolaget bedriver ett ytterst strukturerat formellt styrelsearbete med cirka 6-8 styrelsemöten om året.

Hos Bilhandlarna upplever ledningen att de har ett mycket bra samarbete med både styrelsen och styrelsens ordförande. Alla styrelseledamöter är djupt involverade i verksamheten och kan vara med och fatta beslut med väldigt kort startsträcka. Bolaget anser att styrelsen och styrelsearbetet är en stor faktor för att kunna få så god tillväxt. Styrelsen var ett bra stöd i början och har hela tiden fungerar väl såväl i sin strategiska som i sin kontrollerande roll. Verksamheten har ett stort finansieringsbehov under tillväxt såväl för att bygga upp lager av fordon att sälja som att bygga fastigheter att sälja dem i.

I Godisföretaget tycker VD att hans samarbete med sin ”ordförande” fungerar väl. De har såväl planerade strukturerade möten som ad hoc möten då VD behöver diskutera frågor med kort varsel.

Ekomatsföretagets VD upplevde att styrelsearbetet förändrades mycket när PE-bolaget blev ägare. Då bestod styrelsen av representanter dels för de ursprungliga

ägarna dels för PE-ägarna. Nu är styrelsearbetet förskjutet till moderbolaget. VD upplever att han har ett väl fungerande samarbete med sin ordförande. De har löpande avstämningar på telefon varje tisdag då de bollar problem och möjligheter i verksamheten.

Både Bilhandlarna och Godisföretaget anser sig förutom styrelsen ha stor nytta av att de har ett omfattande nätverk av personer med olika kompetens och erfarenhet som de rådgör med i beslutssituationer.

IT-konsultbolaget upplever att styrelsearbetet varit en bidragande faktor till dess goda tillväxt. Framförallt är styrelsen en stor del i det strategiska arbetet som är en av de framgångsfaktorer F pekade på.

4.5.5 Dokumentation

Alla företagen är noga med att dokumentera sina styrelsemöten enligt ABL. Dock är de inte så noga med att dokumentera i de fall beslut fattats av bolagsorgan på fel nivå eller då VD tagit ett extraordinärt beslut som egentligen är styrelsebeslut men som inte kunnat vänta p.g.a. att tiden varit knapp.

5 Analys

5.1 Inledning

Som inledningsvis konstaterats är Gasellföretag snabbväxande företag vilka har en stor del i samhällsekonomin genom att skapa, tillväxt, jobb och skatteintäkter. Det är därför viktigt att de lagar som reglerar deras verksamhet och organisation är anpassade till dem och deras förutsättningar.

Nedan kommer jag att jämföra det som framkommit gällande mina fallföretag mot bakgrund av ABL:s minimikrav och utrymme för flexibilitet .

5.2 Arbetsordning

Kravet på arbetsordning för styrelsens arbete är som konstaterats borttaget sedan 2014, och således inte något Gasellföretagen behöver uppfylla (lika lite som alla andra företag). Alla mina fallföretag använder och reviderar trots detta fortfarande sina skriftliga arbetsordningar. Det är en allmän uppfattning dem emellan att arbetsordningen alltså är själva grundbulten i styrelsearbetet, inte minst för att ha en dokumenterad ansvarsfördelning avseende styrelsens olika frågor.

5.3 Styrelsens sammansättning

I ABL uppställs så låga krav när det gäller antalet styrelseledamöter att detta inte innebär några hinder för gasellföretagen. Minimikravet enligt lagen är en styrelseledamot och en styrelsesuppleant. Däremot finns det ingen övre gräns och en styrelse kan därför i teorin bestå av ett obegränsat antal styrelseledamöter

Styrelsens primära uppgift är att hjälpa företagsledningen att öka det ekonomiska värdet av företaget. För att företaget ska ha största möjliga nytta av sin styrelse ska denna helst vara uppbyggd av ledamöter med olika bakgrund, kompetens, kunskap och erfarenhet.

Stark tillväxt kräver inte sällan mer kapital för att tillväxten ska kunna hanteras. Nytt kapital kan betyda nya (del-) ägare som i sin tur kanske vill ta plats i styrelsen och

bidra till styrelsearbetet för att säkra sin investering. Alltså förändras ofta styrelsens sammansättning över tid.

Samtliga fallföretagens styrelser har från början endast bestått av grundarna, i något fall tillsammans någon familjemedlem. Efterhand som företagen växt har några av dem rekryterat nya eller ytterligare styrelseledamöter. De företag som rekryterat ledamöter har då prioriterat att få in viktiga kompetenser i styrelsen. I de fall det tillkommit externa investorer eller man genom partnerskap har startat upp bolag på nya marknader har representanter för dessa investorer eller partners tagit plats i styrelsen.

5.4 Antal styrelsemöten

Även såvitt avser reglerna om antalet styrelsemöten är minimikraven ytterst lågt ställda. Det lägsta antal styrelsemöten ett bolag måste hålla enligt ABL är ett. Däremot finns det ingen övre gräns för hur många möten bolaget kan hålla.

Lagen är vidare flexibel såtillvida att den inte innehåller några krav på fysiska möten utan att de kan hållas via per capsulam protokoll. Visserligen skall styrelsens ordförande se till att styrelsesammanträden hålls när det behövs men om ledamöterna är överens om det, kan sammanträde hållas per telefon, video eller på annat sätt. Ett vanligt förfarande är att sammanträde hålls per capsulam, dvs. genom att mötesprotokoll cirkulerar för godkännande bland styrelseledamöterna.

I samtliga mina fallföretag håller man 6-8 styrelsemöten per år. I det fallföretag som har dotterbolag i Kina, Australien och USA har man dock endast enstaka fysiska möten. Resten av mötena hålls via Skype eller videokonferens. I de fallen låter man protokollen cirkulera för undertecknande i efterhand.

I alla fallföretag fattar man även löpande beslut vid exempelvis ”måndagsmöten” som vid en närmare analys egentligen skulle kunna vara att karakterisera som styrelsebeslut. Vid dessa tillfällen har man inte för vana att återföra besluten till styrelsen var igenom man hade kunnat uppfylla lagens krav genom fatta beslut per capsulam.

5.5 Information

Som framgår ovan av avsnitt 3.4 är styrelsen ytterst ansvarig för beslut som fattas angående bolaget och information från ledningen till styrelsen är därför av yttersta vikt.

Lagen kräver att samtliga ledamöter i god tid inför styrelsemötena får tillgång till tillfredställande information om företaget så att de kan göra en korrekt bedömning.

Informationen till styrelsen kan sägas vara av minst två slag, dels sådan information som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sin kontrollerande uppgift (inte minst vad gäller den ekonomiska kontrollen), dels information som krävs för att den enskilde styrelseledamoten (baserat på dennes erfarenhet och kompetens) ska kunna bidra maximalt till företagets utveckling, så väl i det löpande arbetet som i den strategiska planeringen.

Den informationen som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sin ekonomiska kontroll tillhandahålls under normala omständigheter inför styrelsemötena. Om bolaget är inne i en period då extra fokus behöver riktas på resultat eller likviditet etc. eller om bolaget är i en fas av större investeringar eller utvecklingsprojekt kan information angående ekonomisk utveckling behöva tillhandahållas ledamöterna oftare än så.

Värdeskapande styrelser behöver få tillgång till stödjande information från företagsledningen. Enligt min egen erfarenhet är den information som ledningen, ibland tillsammans med styrelsens ordförande, förser styrelsen med mellan mötena mer av bakgrundskaraktär och avsedd att ge styrelseledamöterna en fördjupad kunskap om bolaget och dess utveckling över tiden. För mycket information kan göra det svårt att urskilja det viktigaste medan för lite information kan innebära att beslut fattas utan tillräcklig kunskap.

I samtliga mina fallföretag har VD (eller ledning i det fall bolaget saknar VD), en stor roll för besluten som tas. Oftast antar styrelsen nämligen de av VD framlagda förslagen till åtgärder. I vilken utsträckning VD/ledning informerar sina styrelseledamöter mellan mötena skiljer sig dock åt mellan fallföretagen. I tre fall

deltar ledamöterna i ”måndags- eller månadsmöten” och erhåller på detta sätt löpande information om företagets utveckling, eventuella problem och möjligheter. I det fjärde fallföretaget får styrelseledamöterna endast information inför stundande styrelsemöte. I samtliga fallföretag har man uppfattningen att styrelsen förvisso får tillfredställande beslutsunderlag men att detta kanske inte alltid skickas ut i tillräckligt god tid.

5.6 Beslutfattande roller och dokumentation

Som framgår ovan av avsnitt 3.5 är det väldigt viktigt att beslut fattas av rätt bolagsorgan och att besluten dokumenteras väl inte minst för eventuella skadeståndsfrågor som kan uppkomma i efterhand om något gått snett.

Om beslut fattas av VD/ledning (eventuellt tillsammans med styrelseordförande) som egentligen är styrelsebeslut men som inte kan vänta måste styrelsen snarast underrättas för att dokumentera beslutet. Detta förfarande kan lämpligen ske genom ett per capsulam beslut, dvs. att protokollet cirkulerar mellan styrelsens ledamöter för undertecknande.

I fallföretagen tas många av de egentliga styrelsebesluten av VD/ledning utan formella styrelsebeslut. Inte sällan fattas beslut av VD och ordförande i en löpande dialog men återförs egentligen aldrig till styrelsen för formellt beslut inte ens genom ”per capsulammöte”. Utifrån mina egna erfarenheter och vad som framkommit i intervjuer med fallföretagen är det således uppenbart att man reflekterar för lite över på vilken ”nivå” ett beslut egentligen ska fattas. Styrelsen borde därför löpande göra en inventering över så väl de beslut som ska fattas framöver som de som fattats sedan förra inventeringen och analysera dem för att fastslå om det krävs formellt styrelse- eller kanske t.o.m. stämmobeslut. Anledningen till detta kan bl.a. vara att bolagens förutsättningar förändras så snabbt i och med deras starka tillväxt. Det som tidigare var ett vanligt beslut kan med tiden bli ett stort eller ovanligt beslut till exempel på att investeringar blir väldigt mycket större när bolaget växer snabbt.

Som framkommit ovan ställer lagen inte några krav på dokumentation när det gäller delegation vare sig inom eller utom styrelsen. I de tre fallföretag som har VD finns trots detta en skriftlig VD- instruktion. Utöver denna finns emellertid ingen

dokumenterad delegation till enskilda styrelseledamöter. I det fjärde företaget har arbetsuppgifter delegerats till enskilda styrelseledamöter och detta är dokumenterat i styrelsens arbetsordning. Inget av fallföretagen har någon dokumenterad delegation till någon befattningshavare utanför styrelsen.

6 Slutsatser

Enligt min egen erfarenhet som serieentreprenör och Gasellföretagare ser jag fallföretagen som typiska snabbväxande företag, inte minst med avseende på hur deras styrelse- och ledningsarbete fungerar.

Utifrån vad som framkommit i min analys anser jag att ABL, genom sina lågt ställda minimikrav och höga flexibilitet, är anpassad även för snabbväxande företag såsom Gasellföretagen. För att Gasellerna ska uppfylla ABL måste de bli emellertid bli bättre på

- att inför varje beslut ta ställning till vilket bolagsorgan som ska fatta beslutet,
- att för det fall fel bolagsorgan ändå fattat ett beslut, tillse att rätt organ får information därom och möjlighet att fatta beslutet enligt ABL på ett korrekt sätt - eventuellt genom ett per capsulam förfarande,
- att i efterhand informera styrelsen om och dokumentera de extraordinära beslut VD fattar i sådana fall då tiden är knapp, samt
- att i god tid inför styrelsemöten skicka ut tillfredställande beslutsunderlag till ledamöterna.

Avslutningsvis har det i förarbetena länge funnits en diskussion om huruvida små bolag skulle kunna undantas från uttryckliga regler om hur bolagets styrelse skall arbeta och hur bolaget i övrigt skall ledas. Dock har man än så länge kommit till slutsatsen att det är angeläget att det alltid går att precisera vem som är ansvarig för bolagets ledning och skötsel och att regler av detta slag därför också behövs i de minsta bolagen. Inget av mina fallföretag såg något egentligt behov av regelrätt styrelsearbete när de startade sina företag. Efterhand som företagen växt och mer komplexa frågor infunnit sig är de alla numera tacksamma för sina styrelser. Alla har de dock svårt att redogöra för i vilket skede styrelsen blev en viktig parameter utan detta har växt fram succesivt i takt med bolaget.

Summary in English

This thesis deals with the question of whether the Swedish Companies Act is adapted to the fast-growing so-called Gazelles, above all from the minimum legal requirements and the flexibility of the law.

The purpose of this thesis is to through an empirical study draw conclusions about whether the decisions of these companies are made by the right corporate bodies and in the right way, and if they are properly documented.

Initially is dealt with the definition of a Gazelle. Next the company bodies role in the decision making is treated. After that follows a review of the board and management work in accordance with the Act, particularly with respect to its minimum requirements and flexibility. This is followed by an account of my empirical studies. Subsequently the empirical material is analyzed in relation to the review of the board and management work according to the Act. Finally, I briefly present the conclusions of my analysis.

Käll- och litteraturförteckning

Offentligt tryck

SFS 2005:551

Proposition 1975:103, Regeringens proposition med förslag till ny aktiebolagslag m.m.

Proposition 1997/98:99, Aktiebolagets organisation

Proposition 2004/05:85, Ny aktiebolagslag

Proposition 2013/14:86, Förenklingar i aktiebolagslagen

SOU 2009:34, Förenklingar i aktiebolagslagen m.m.

Litteratur

Andersson, Sten, Johansson, Svante och Skog, Rolf, *Aktiebolagslagen: en kommentar. Del 1*, 1-10 kap., Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2015

Bryman, Alan. *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2 Uppl. Malmö: Liber 2011

Dotevall, Rolf, *Skadeståndsansvar för styrelseledamot och verkställande direktör – En aktiebolagsrättslig studie i komparativ belysning*, Norstedts Förlag, Stockholm, 1989

Halvorsen, Knut. *Samhällsvetenskaplig metod*. Studentlitteratur, Lund, 1992

Nial, Håkan, *Svensk associationsrätt*, 6 uppl., Fritzes, Stockholm, 1995

Sandgren, Claes. *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation*. 2 Uppl. Stockholm: Norstedts juridik, 2011

Sandström, Torsten, *Svensk aktiebolagsrätt*, 5 uppl., Norstedts Juridik, Stockholm, 2015

Skog, Rolf, *Rohdes Aktiebolagsrätt*, 24 uppl., Norstedts Juridik, Stockholm, 2014

Stattin, Daniel, *Företagsstyrning – En studie av aktiebolagsrättens regler om ägar- och koncernstyrning*, 2 uppl., Uppsala universitets tryckeri, Uppsala, 2008

Svernlöf, Carl, *Arbetsordning och andra instruktioner i aktiebolaget*, 3 uppl. LitteraturCompagniet AB, Stockholm, 2015

Åhman, Ola, *Behörighet och befogenhet i aktiebolagsrätten – Om aktiebolagets ställföreträdare och gränserna för deras representationsrätt*, Iustus Förlag, Uppsala, 1997

Elektroniska källor

Dagens Industri

”Det här är Di Gasell”

Publicerad: 2014-12-16

Hämtad: 2017-01-09

<http://www.di.se/gasell/undersidor/gassellfakta/det-har-ar-di-gasell/>

Dagens Industri

”2015 års Gasellföretagare har skapat 15 000 nya jobb”

Publicerad: 2014-11-07

Uppdaterad 2016-02-04

Hämtad: 2017-01-09

<http://www.di.se/gasell/artiklar/2014/11/7/2015-ars-gasellforetagare-har-skatat-15-000-nya-jobb/>

Svenskt Näringsliv

”Svenska gasellföretags nytta av universitet och högskolor”

Hämtad: 2017-01-15

https://www.svensktnaringsliv.se/migration_catalog/inbjudan-gasellforetag-2008-12-03_529339.html/binary/Inbjudan%20gasell%C3%B6retag%202008-12-03

